Heimilislausir með miklar og flóknar þjónustuþarfir

Úttekt | Staða hópsins 1. október 2021

Úttekt unnin af Deild málaflokks heimilislausra
Teymi árangurs- og gæðamats

Kynning fyrir Velferðarvakt 31. janúar 2023

Framkvæmd:

- Úttekt unnin á grunni ETHOS - notast við 6 ETHOS flokka sbr. 2017 úttekt - með aðlögun að gögnum.
- Gagna aflað af VoR teymi en ekki gerð könnun.
- Öruggari og markvissari skráning hópsins.

Uppbygging úttektar:

- Heimilislausir 2021
- Þróun heimilislausra 2009-2021
- Heimilislausir í þjónustu VoR-teymis

ETHOS-flokkar

ETHOS skilgreinir margvíslegar aðstæður sem flokkast undir heimilisleysi. Um er að ræða mjög breiða skilgreiningu sem tekur tillit til þátta sem falla jafnt undir **heimilisleysi sem húsnæðisútilokun** (housing exclusion).

Heimilisleysi (Homelessness)		AÐGERÐAFLOKKUR		HÚSNÆÐISAÐSTÆÐUR	ALMENN SKILGREINING
Á GÖTUNNI (ROOFLESS)	1	Fólk sem býr á víðavangi við slæmar aðstæður/skilyrði (á götunni)	1.1	Almenningssvæði eða úti við	Fólk sem býr á götunni eða á almenningssvæðum án skýlis sem hægt er að kalla húsnæði
	2	Fólk í neyðargistingu	2.1	Neyðarskýli	Fólk sem á engan varanlegan samastað sem notar sér neyðarskýli og annað slíkt þar sem kröfur eru litlar
HÚSNÆÐISLAUS (HOUSELESS)	3	Fólk í húsnæði fyrir heimilis-lausa	3.1	Gistiheimili fyrir heimilislausa	Gistingu er ætluð til skemmri tíma
			3.2	Tímabundið húsnæðisúrræði	
			3.3	Tímabundið húsnæði með aðstoð	
	4	Konur í kvennaathvarfi	4.1	Kvennaathvarf	Konur sem fá gistingu vegna heimilisofbeldis og gisting er ætluð til skemmri tíma
	5	Fólk í húsnæði fyrir innflyt-jendur	5.1	Tímabundin gisting / móttökusvæði	Innflytjendur í móttökuferli eða tímabundinni gistingu vegna innflytjendastöðu
			5.2	Húsnæði fyrir farandverkafólk	
	6	Fólk sem er að útskrifast af stofnunum	6.1	Fangelsi	Fólk sem fær ekki húsnæði eftir lausn úr fangelsi
			6.2	Sjúkrastofnanir (s.s. geðdeildir og endurhæfing vegna vímuefnavanda)	Fólk sem dvelur of lengi á stofnun vegna húsnæðisleys
			6.3	Stofnanir/heimili fyrir börn	Ungt fólk sem vantar húsnæði þegar þau ná lögaldri
	7	Fólk sem fær langtímastuðning vegna heimilisleysis	7.1	Dvalarheimili fyrir aldraða sem eru heimilislausir	Langtímadvöl fyrir fólk sem var áður heimilislaust (yfirleitt lengri en eitt ár)
			7.2	Húsnæði með stuðningi fyrir fólk sem var áður heimilislaust	
ÓTRYGGAR HÚSNÆÐISAÐSTÆÐUR (INSECURE)	8	Fólk sem býr við ótryggar húsnæðisaðstæður	8.1	Býr tímabundið hjá fjölskyldu/vinum	Býr í venjulegu húsnæði en ekki eigin húsnæði eða sínu vanalega húsnæði vegna húsnæðisleysis
			8.2	Ekki lögleg leiga	Býr án leigusamnings/samkomulags eða ólöglega
			8.3	Ólögleg landtaka	Landtaka án löglegra réttinda
	9	Fólk sem er í áhættu á að missa húsnæði	9.1	Útburðarkrafa sett fram	Útburðarkrafa er í gangi
			9.2	Útburðarkrafa sett fram af nýjum eiganda	Þar sem veðréttareigandi á löglega kröfu yfir eigninni
	10	Fólk sem býr við ofbeldisógn	10.1	Atvik skráð af lögreglu	Þegar lögregla grípur til aðgerða til að tryggja öruggan dvalarstað fyrir þolendur heimilisofbeldis
ÓFULLNÆGJANDI HÚSNÆÐI (INADEQUATE)	11	Fólk sem býr í bráðabirgðahúsnæði eða óhefðbundnu húsnæði	11.1	Hjólhýsi	Ekki ætlað til lengri dvalar
			11.2	Óhefðbundið húsnæði	Bráðabirgðaskýli, kofi eða hreysi
			11.3	Tímabundið húsnæði	Hálf-varanleg bygging, skáli eða kofi
	12	Fólk sem býr í ófullnægjandi húsnæði	12.1	Byggingar sem búið er í en eru ófullnægjandi sem húsnæði	Skilgreint sem óíbúðarhæft húsnæði í lögum eða byggingarreglugerðum
	13	Fólk sem býr við allt of mikil þrengsli vegna fjölda íbúa í húsnæði	13.1	Hæsta viðmið löggjafar um þrengsli vegna íbúafjölda í húsnæði	Skilgreint þannig að það fari yfir þau mörk sem stjórnvöld setja um gólfpláss pr. einstakling eða nothæf herbergi

Heimilislausir 2021 | Eftir ETHOS-flokkum

- **301 einstaklingur er heimilislaus.**
- 163 eða 54% eru í húsnæði.
- Í neyðargistingu eru 93 einstaklingar eða 31% hópsins.
- Á víðavangi eru 8 einstaklingar eða 3% hópsins.

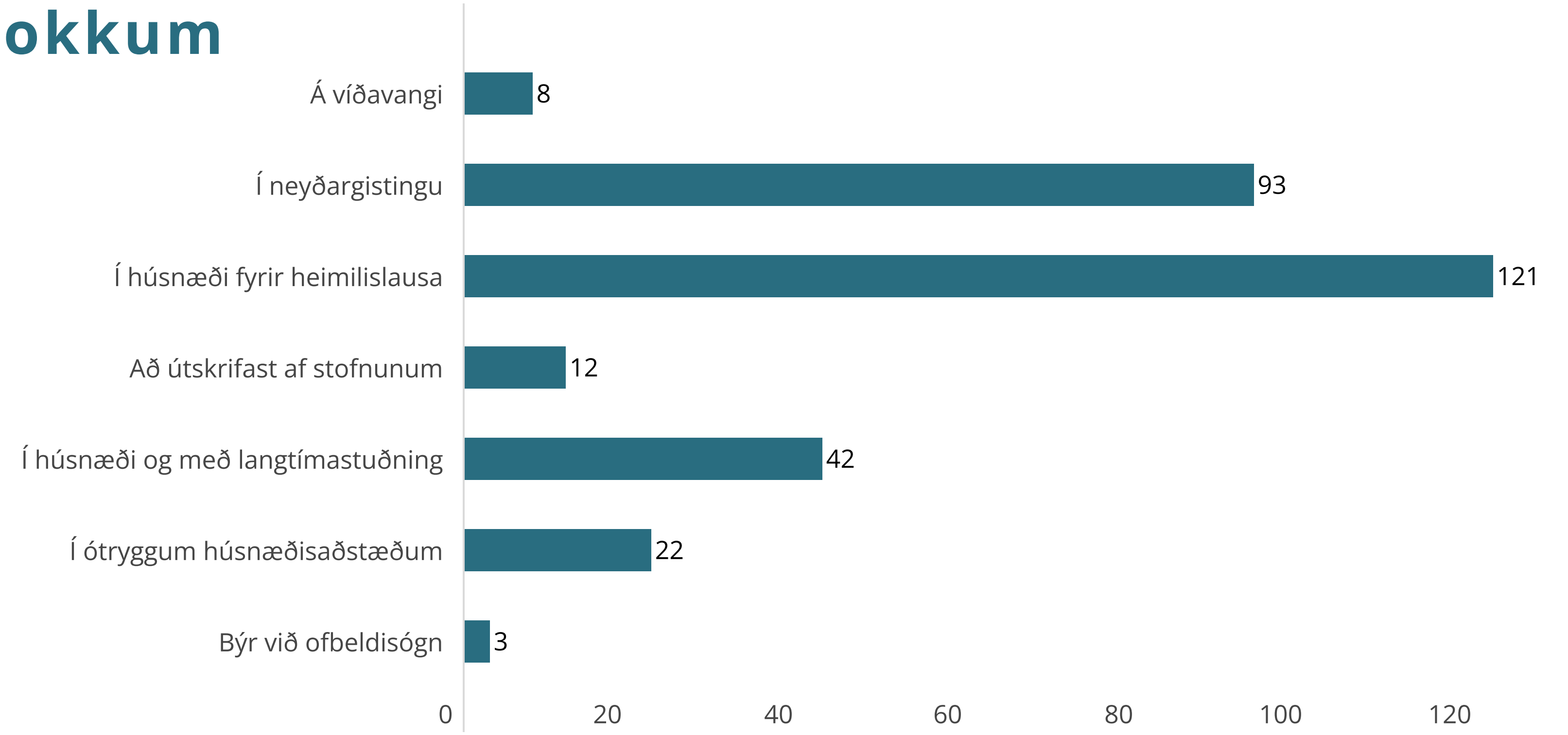

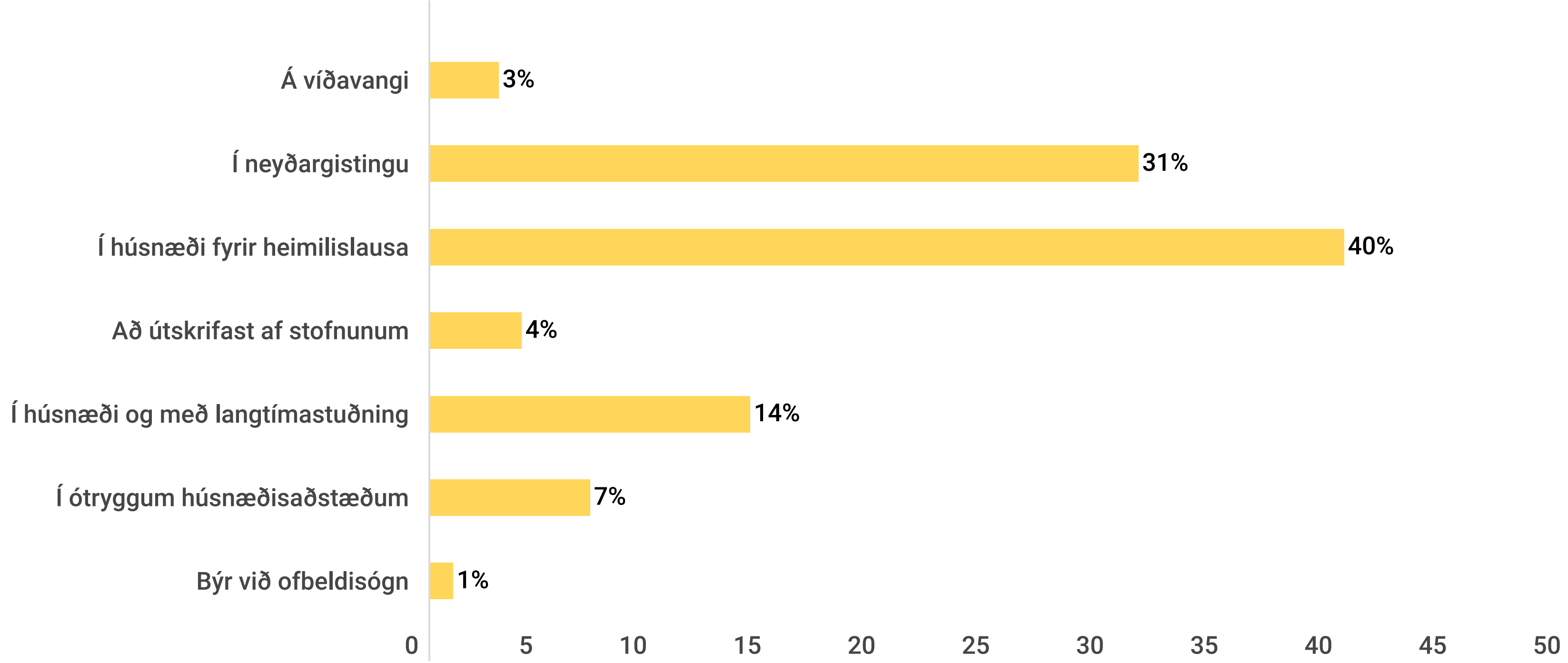

Heimilislausir 2021 | Eftir kyni

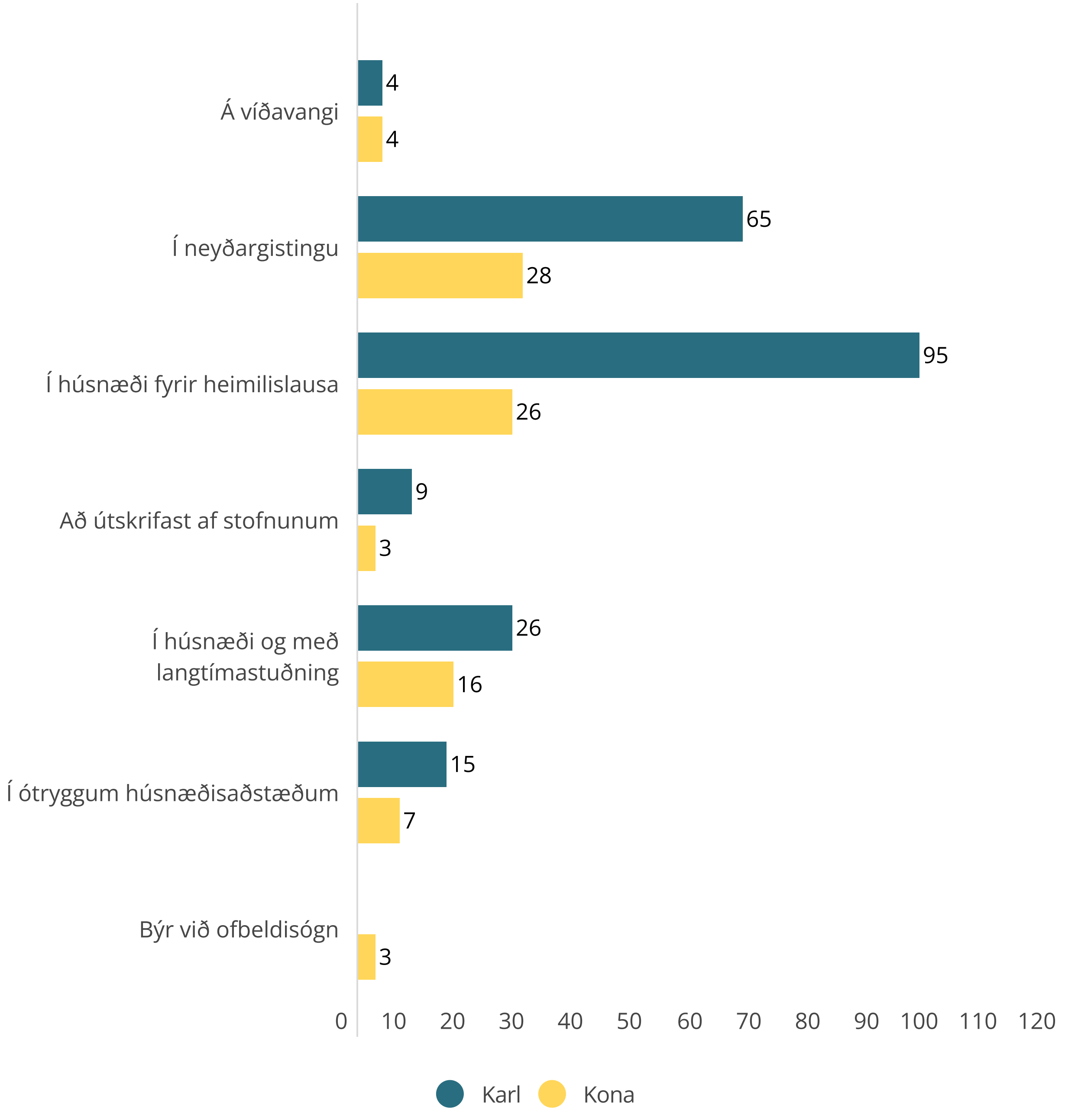

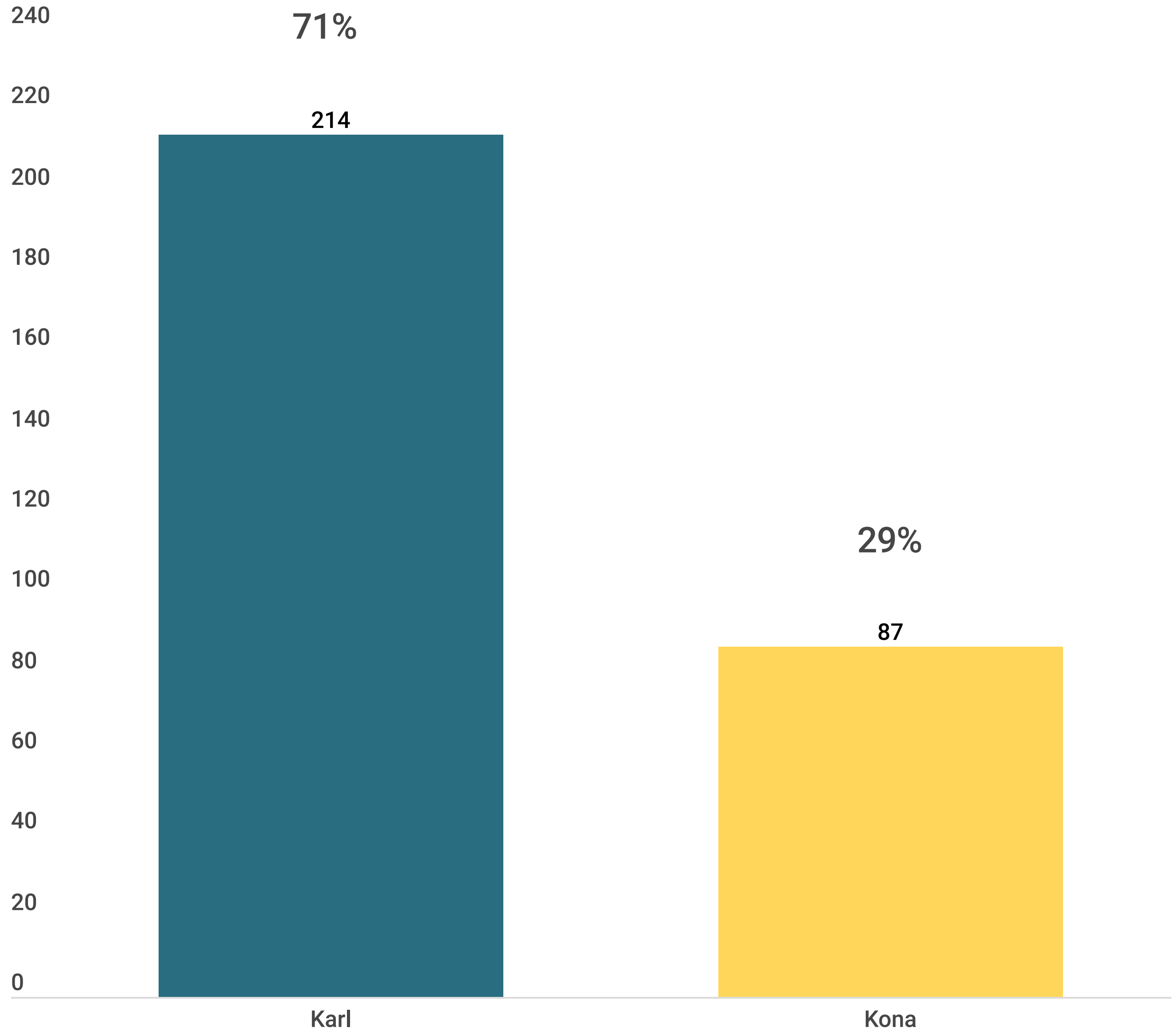

Heimilislausir 2021 | Eftir kyni

- 48% kvenna er í húsnæði og 56% karla.
- 32% kvenna í neyðarskýlum og 30% karla.
- 5% kvenna á víðavangi og 2% karla.

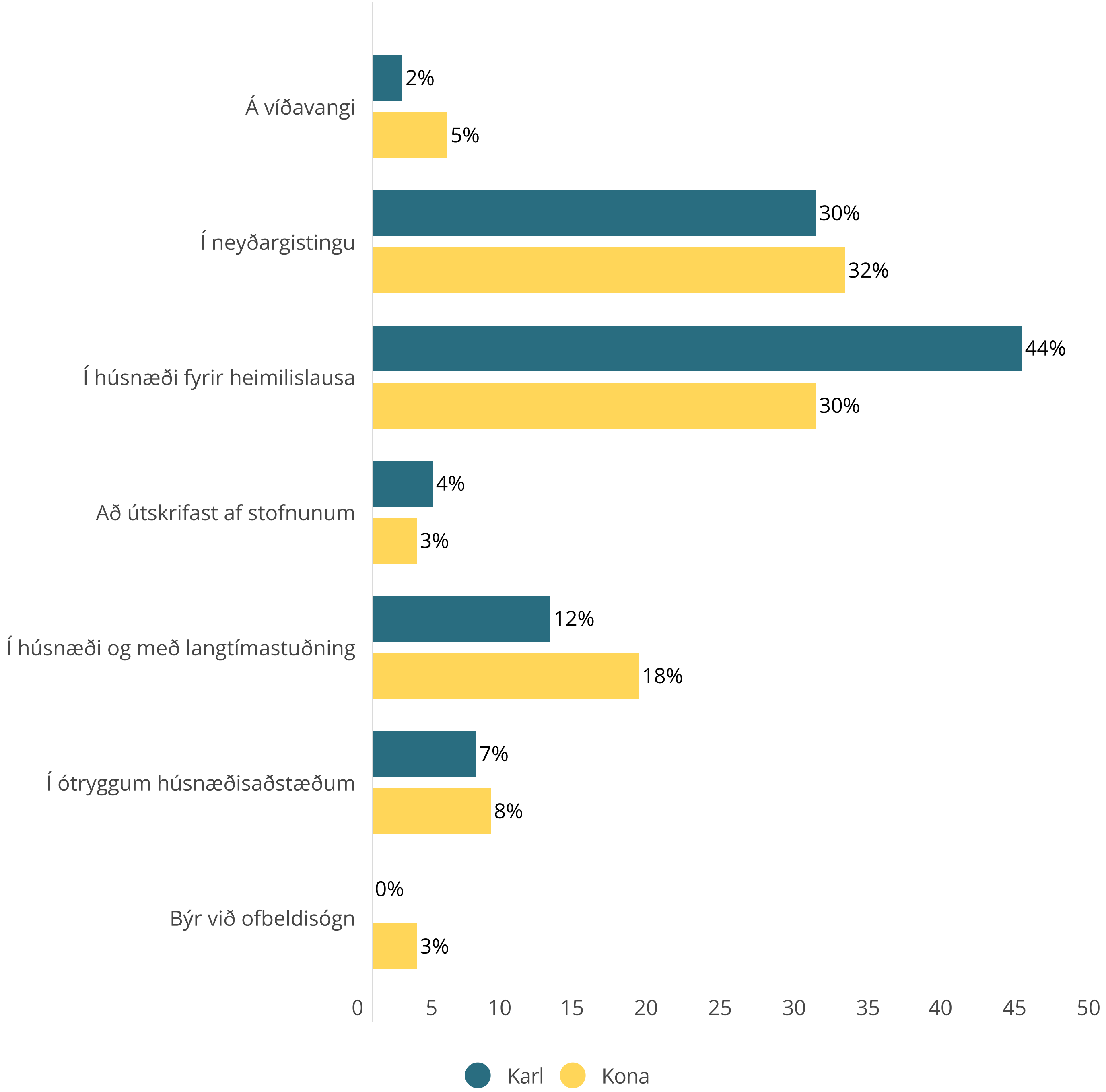

Heimilislausir 2021 | Eftir ríkisfangi

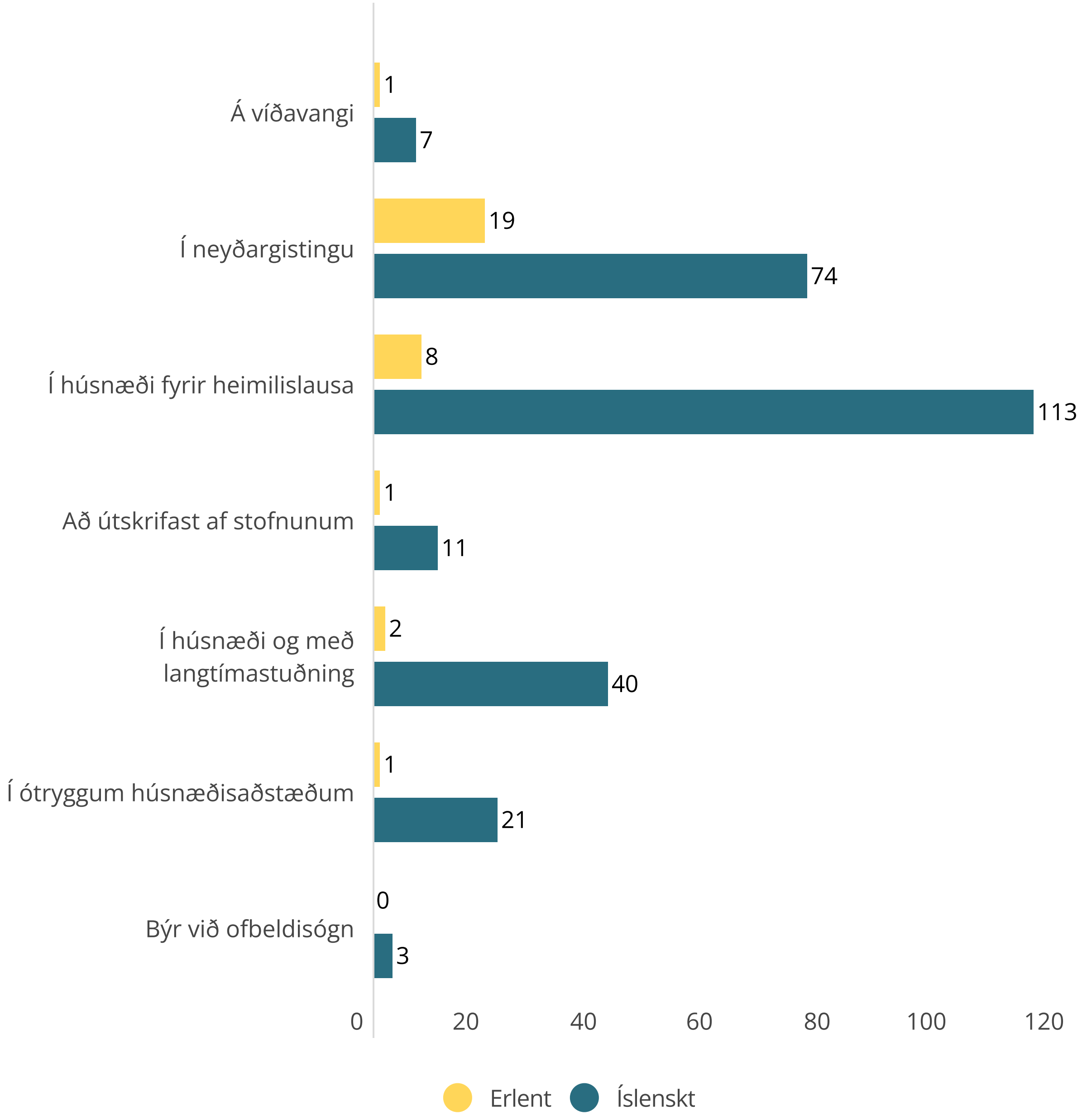

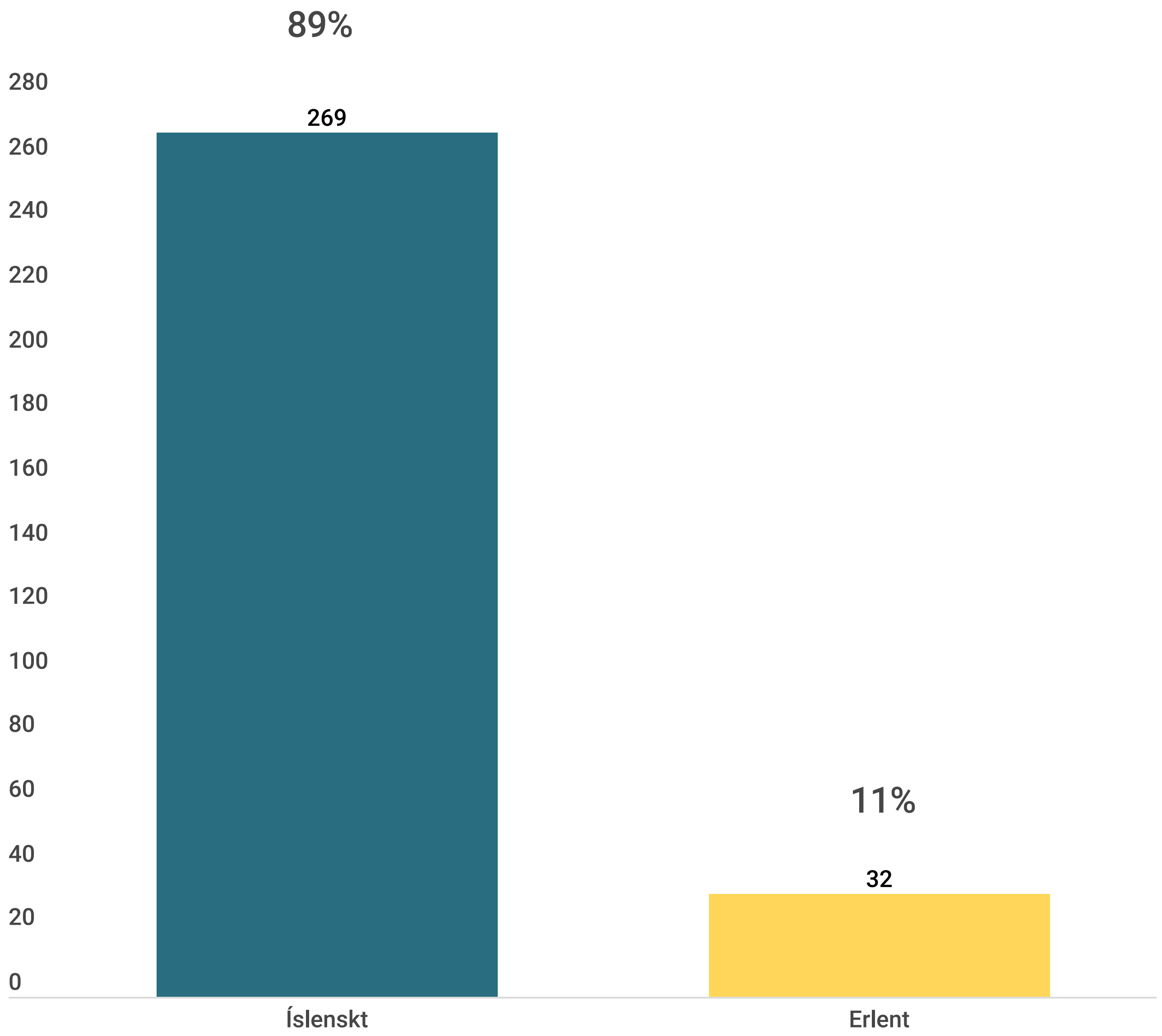

Heimilislausir 2021 | Eftir ríkisfangi

- 62% fólks með erlent ríkisfang er í neyðargistingu eða á víðavangi samanborið við 31% þeirra sem eru með íslenskt ríkisfang.

- 57% heimilislausra með íslenskt ríkisfang eru í húsnæði og 31% með íslenskt ríkisfang.

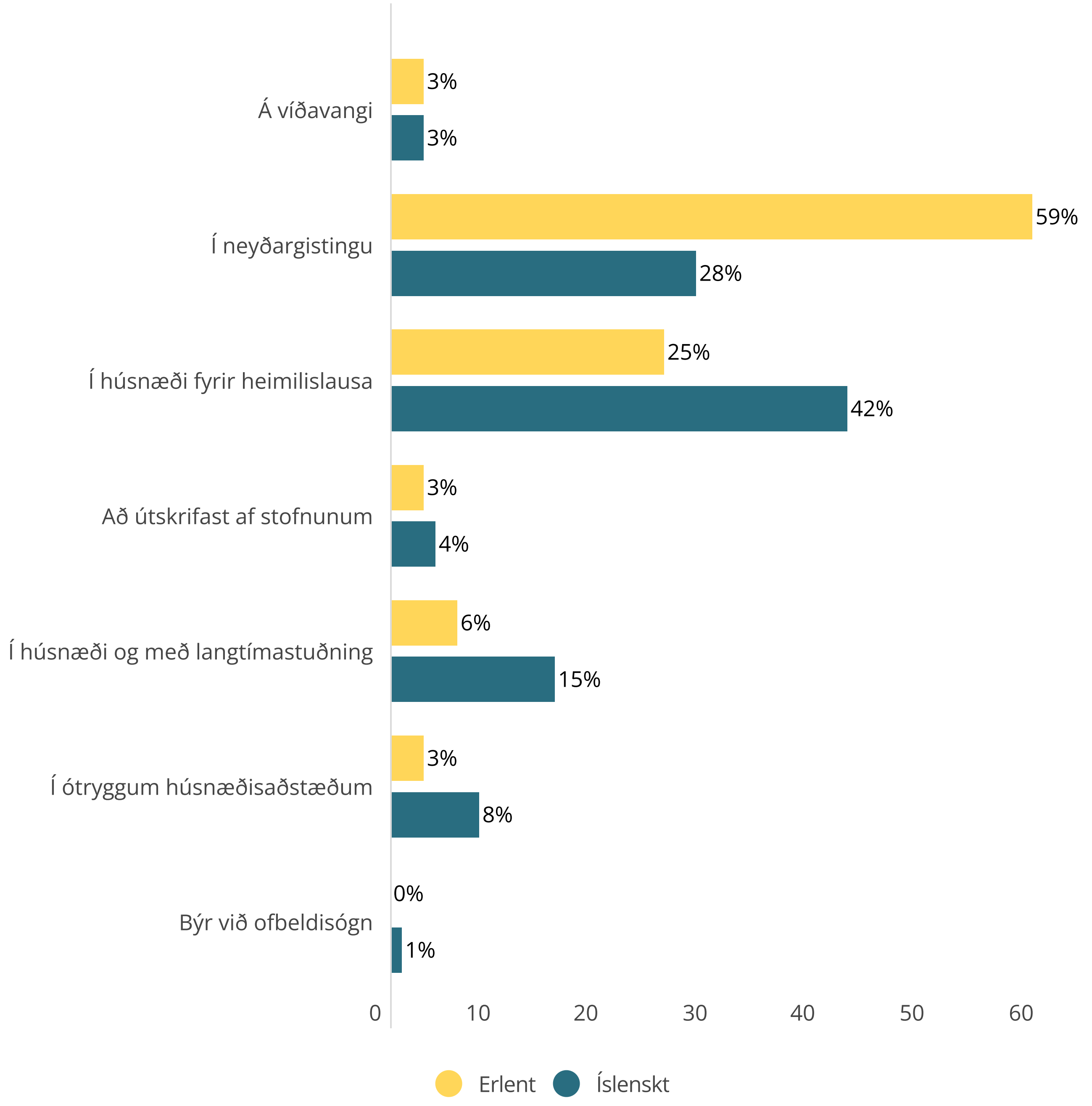

Heimilislausir | Eftir aldri og kyni

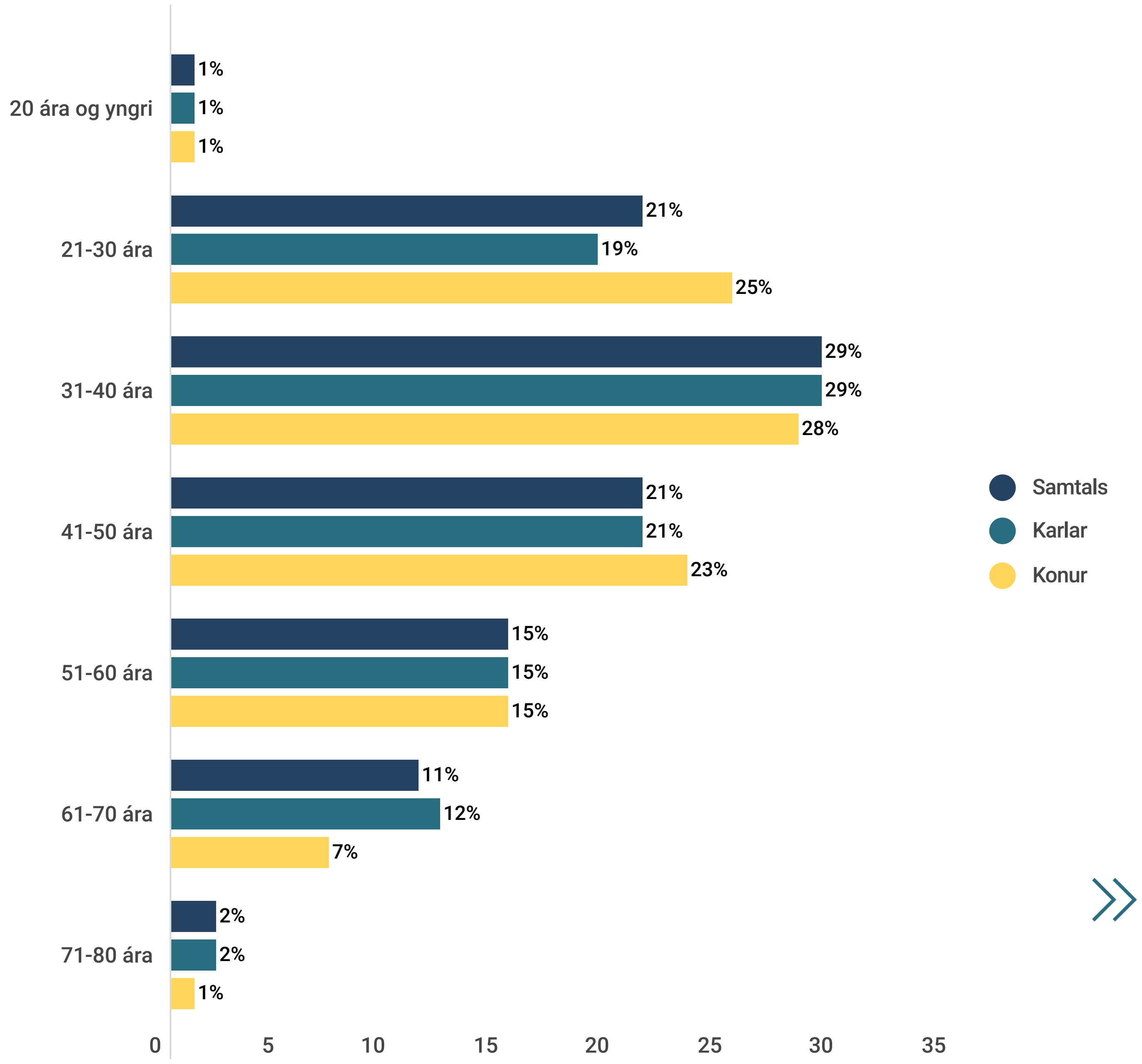

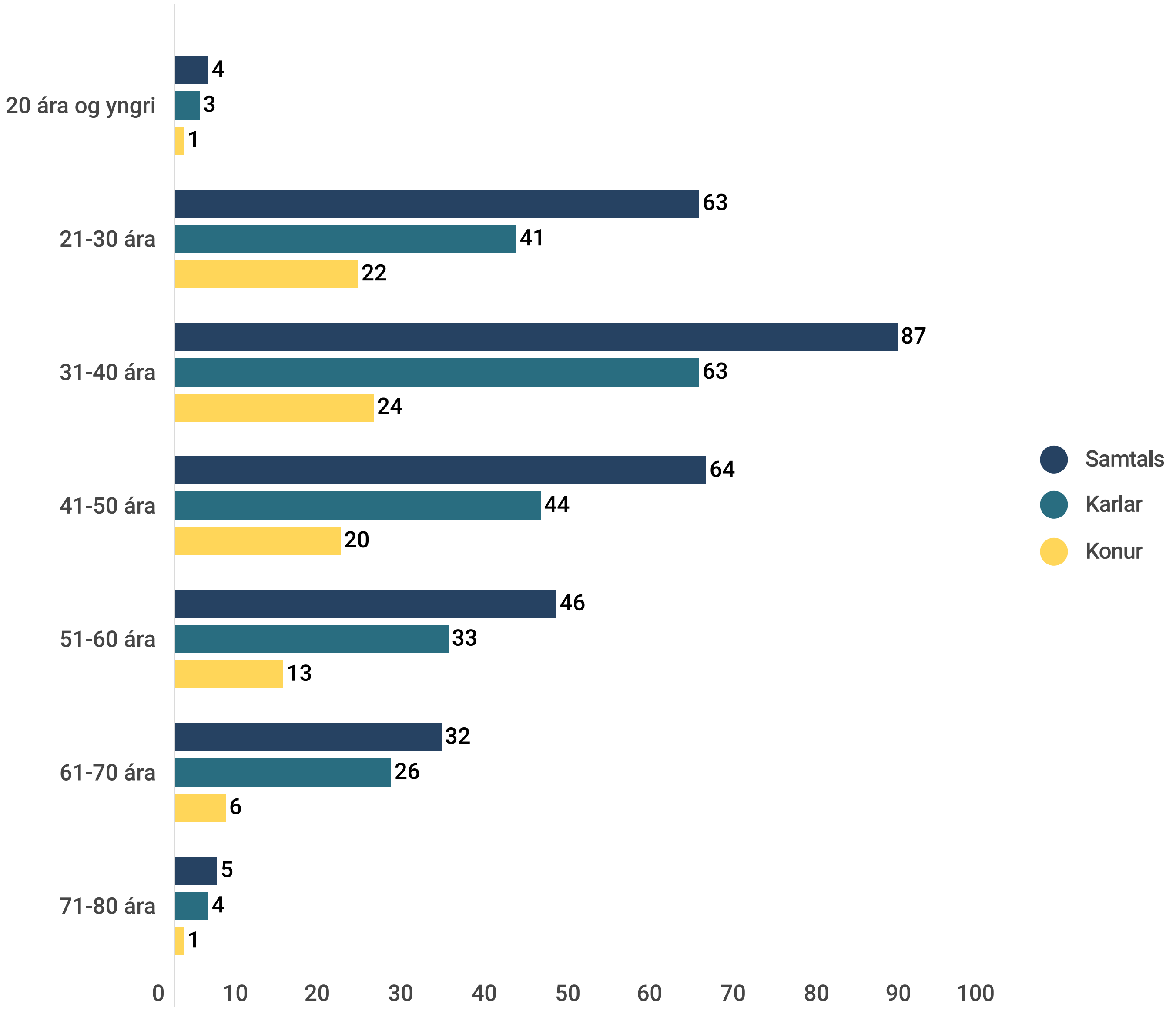

Stærsti hópur heimilislausra er 31-40 ára beggja kynja

71% hópsins er 21-49 ára.

Heimilislausir 2009-2021

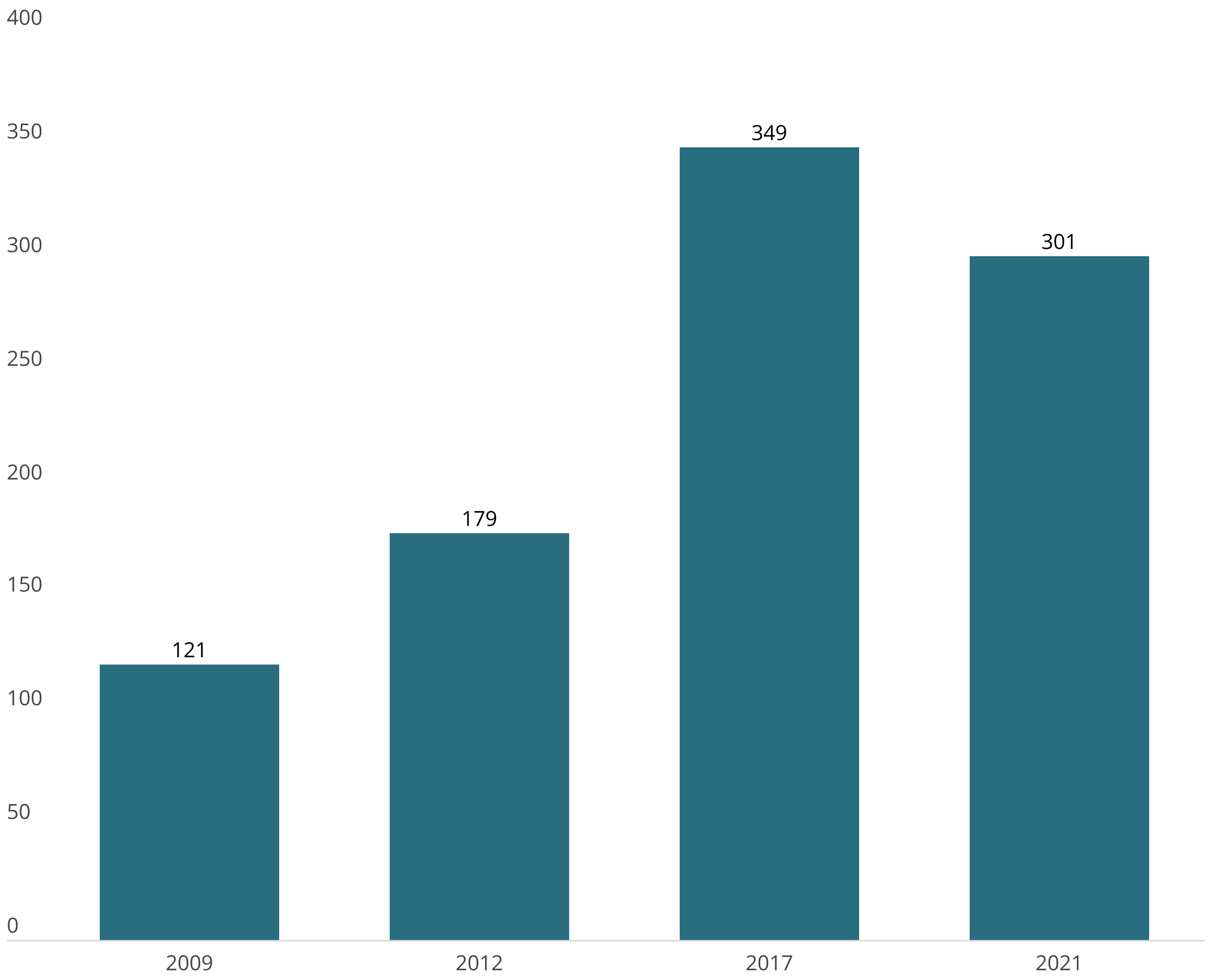

- Ólík gangaöflun - könnun vs. skráning VoR teymis.
- Engin aðferðafræði fullkomin og mögulega fólk sem fellur utan skráningar.
- ETHOS-flokkar ekki samanburðarhæfir vegna aðferðafræði skráningar.
- 14% fækkun milli áranna 2017-2021.

Heimilislausir 2009-2021 | Eftir kyni

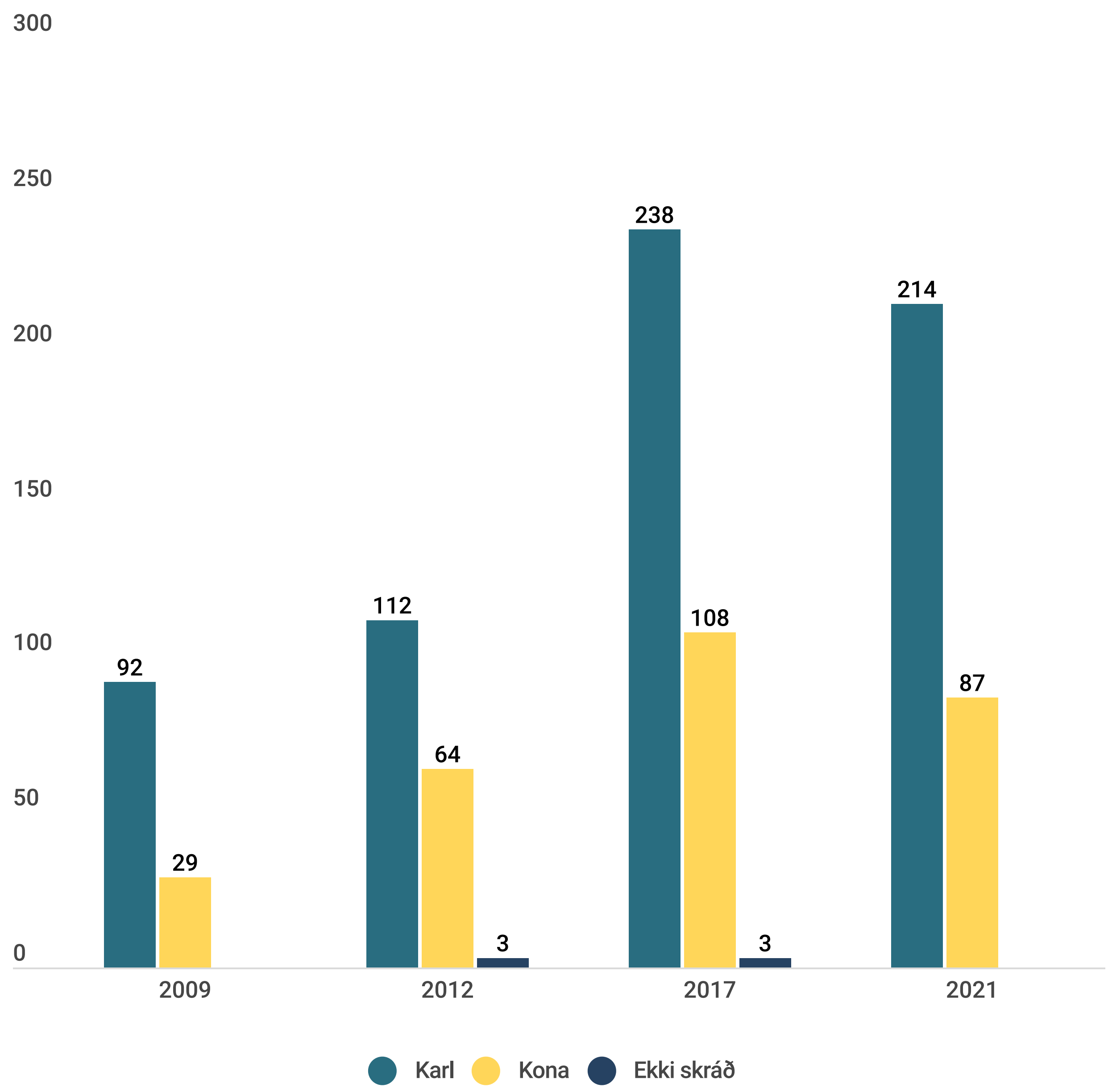

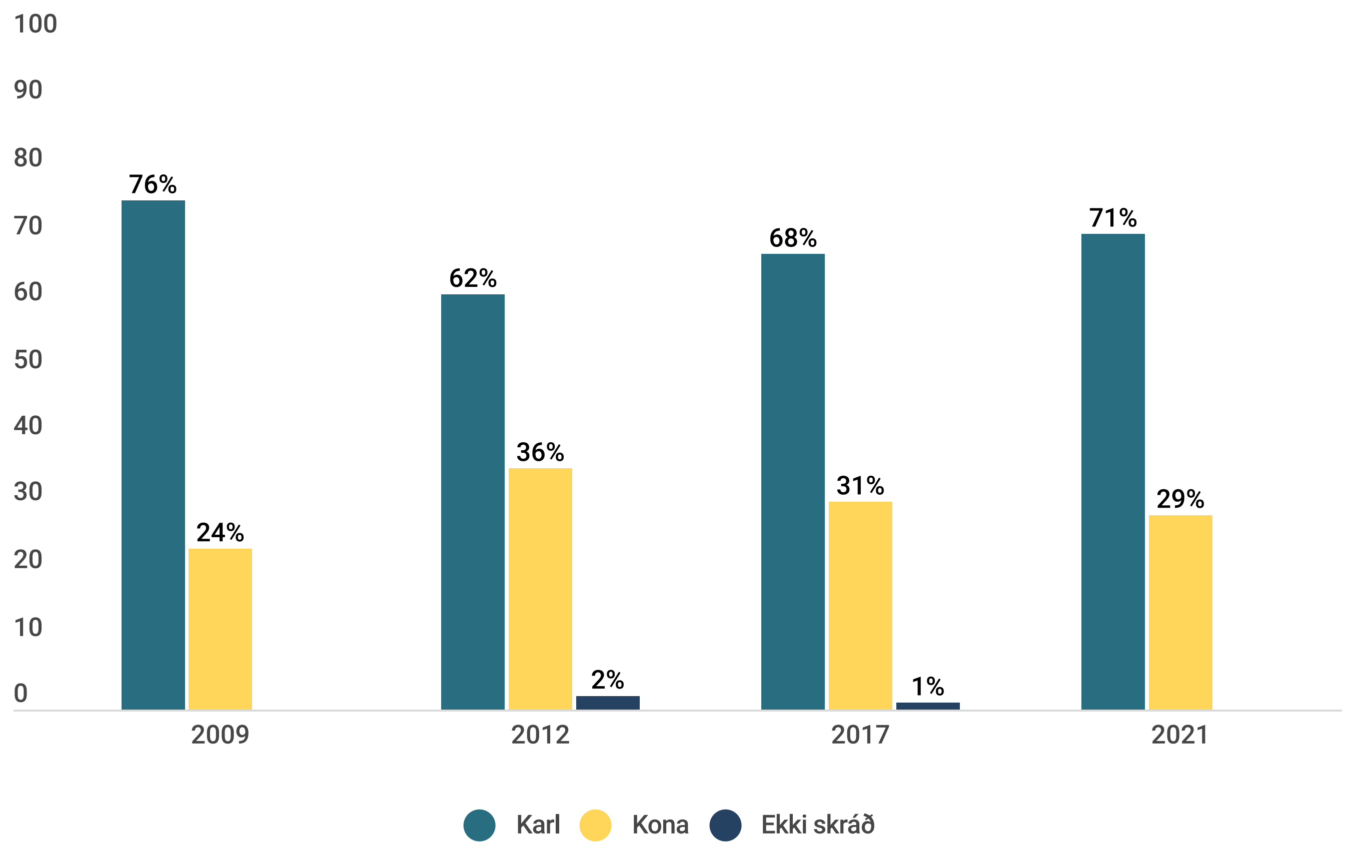

- Konur verið um 24-36% hópsins á tímabilinu.
- Hlutfall kynjanna stendur nánast í stað milli áranna 2017 og 2021.

Heimilislausir 2009-2021 | Eftir ríkisfangi

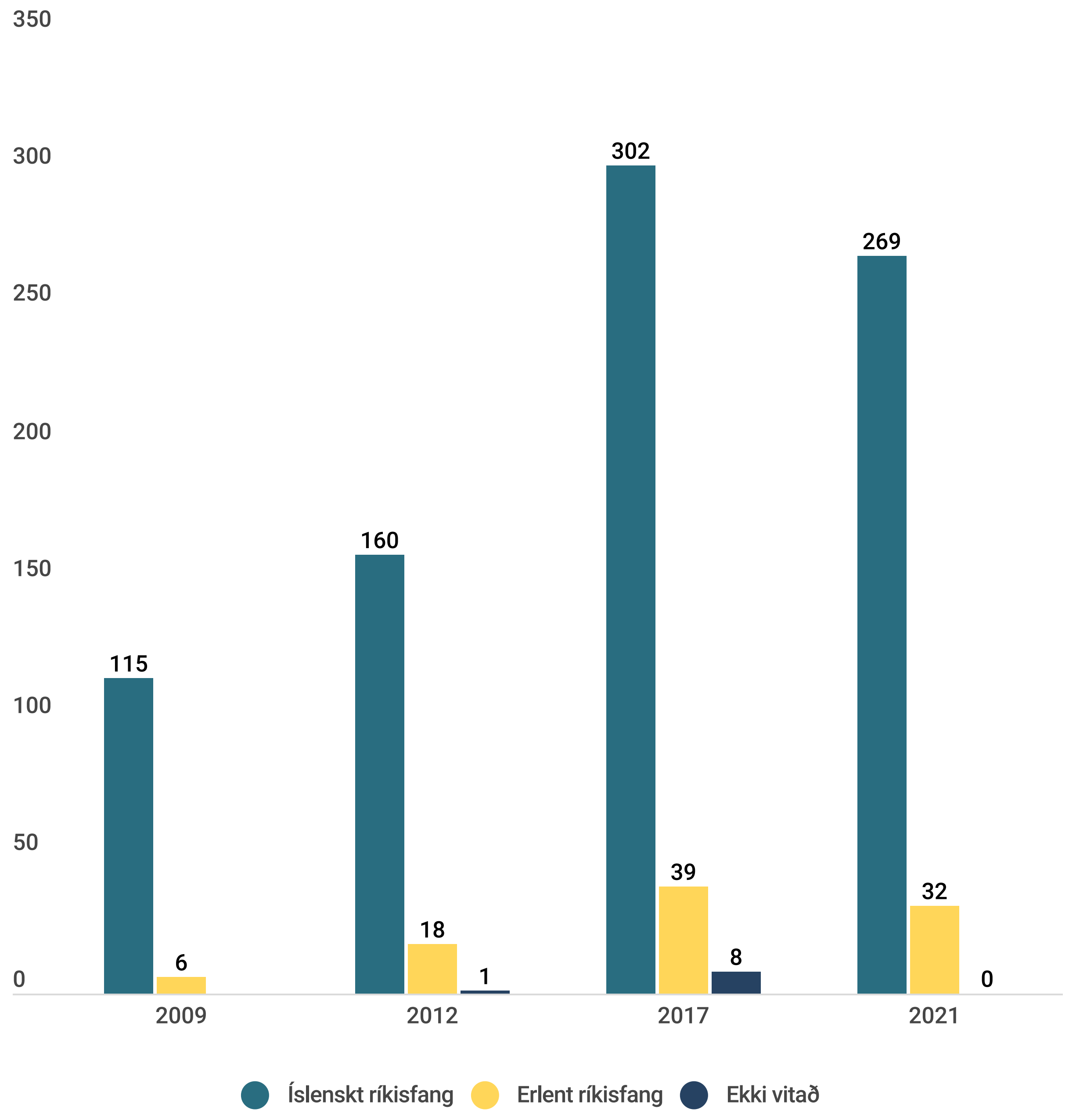

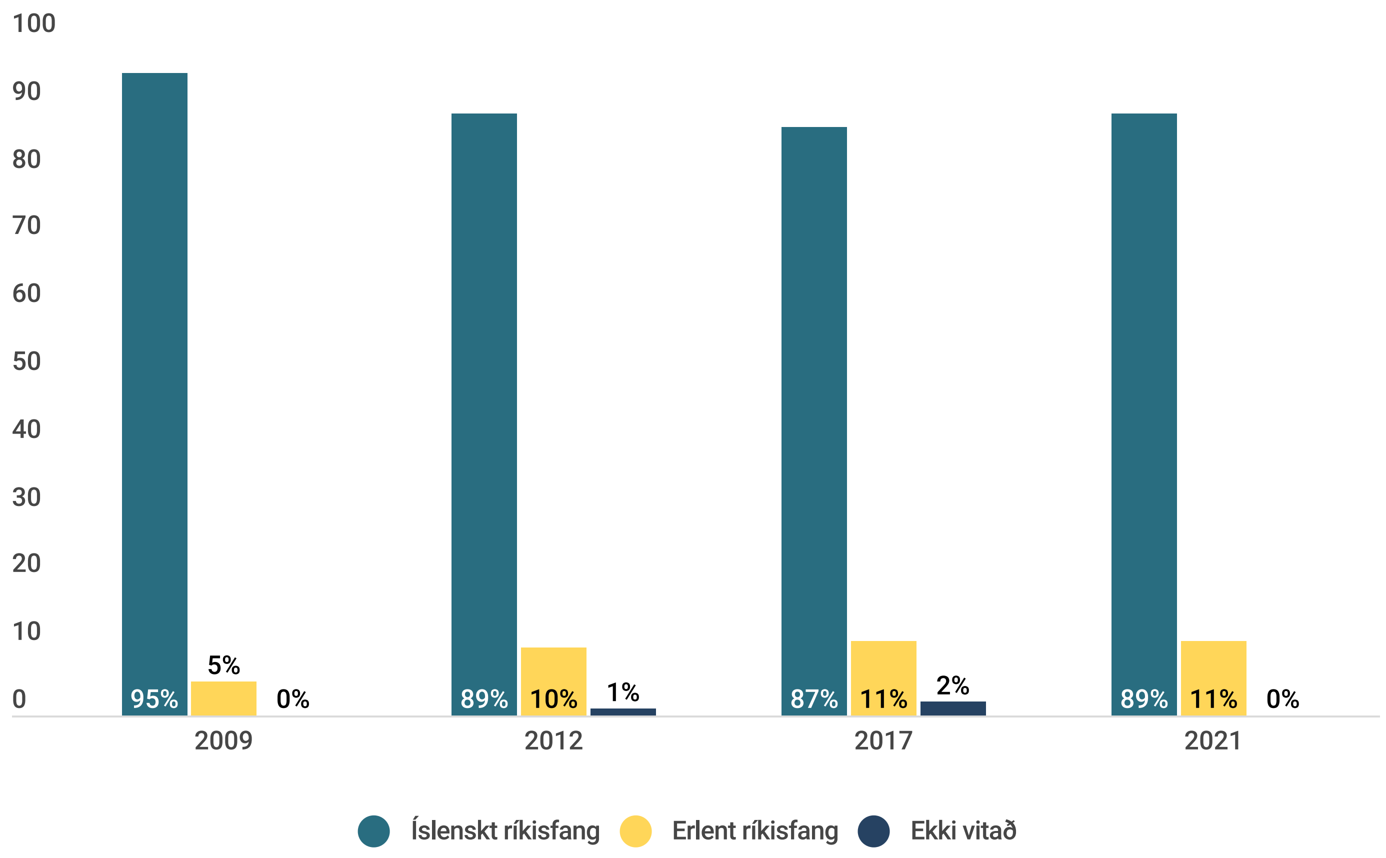

Hlutfall fólks með erlent ríkisfang stöðugt um 10-11%.

Heimilislausir 2009-2021 | Eftir aldri

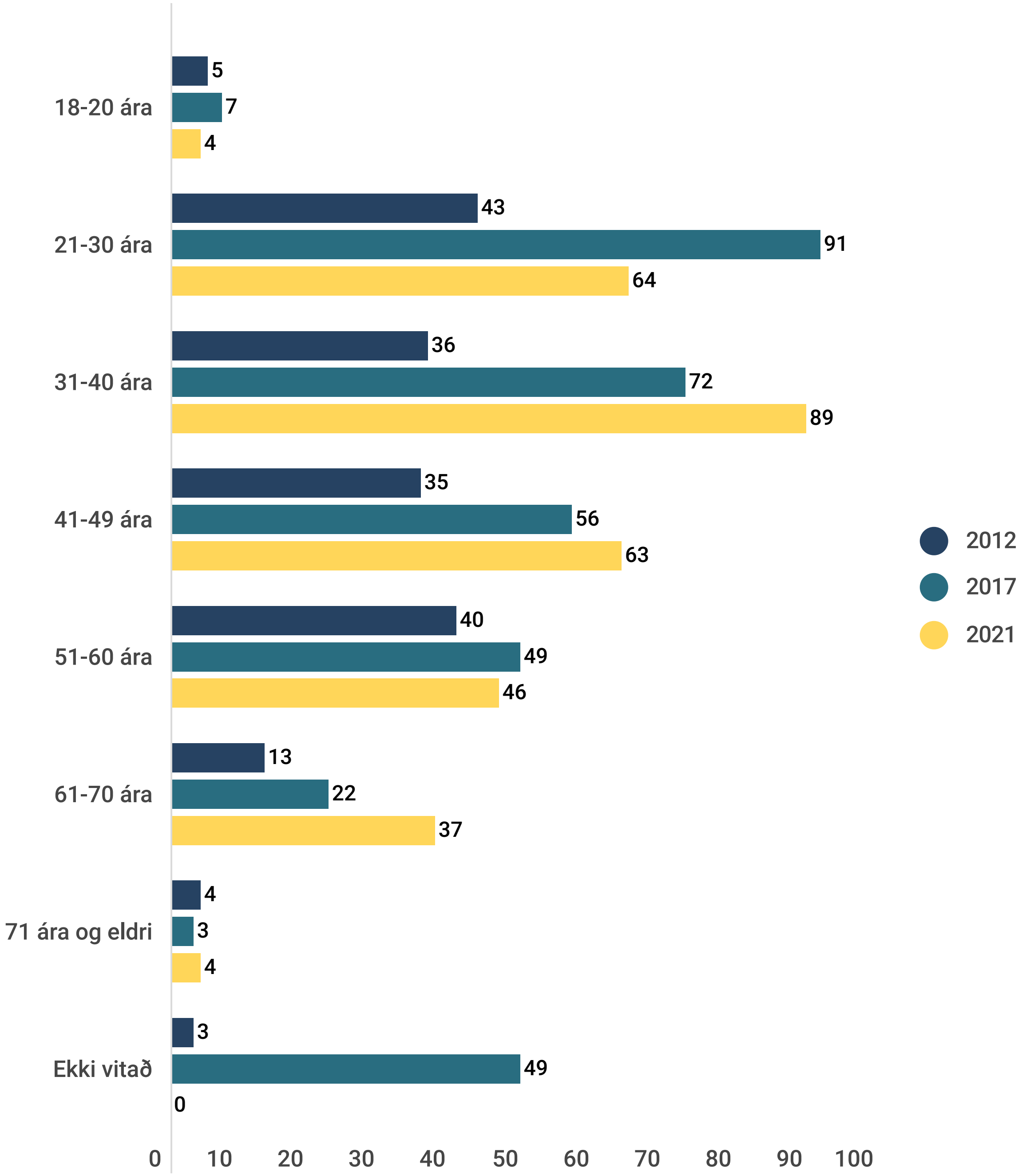

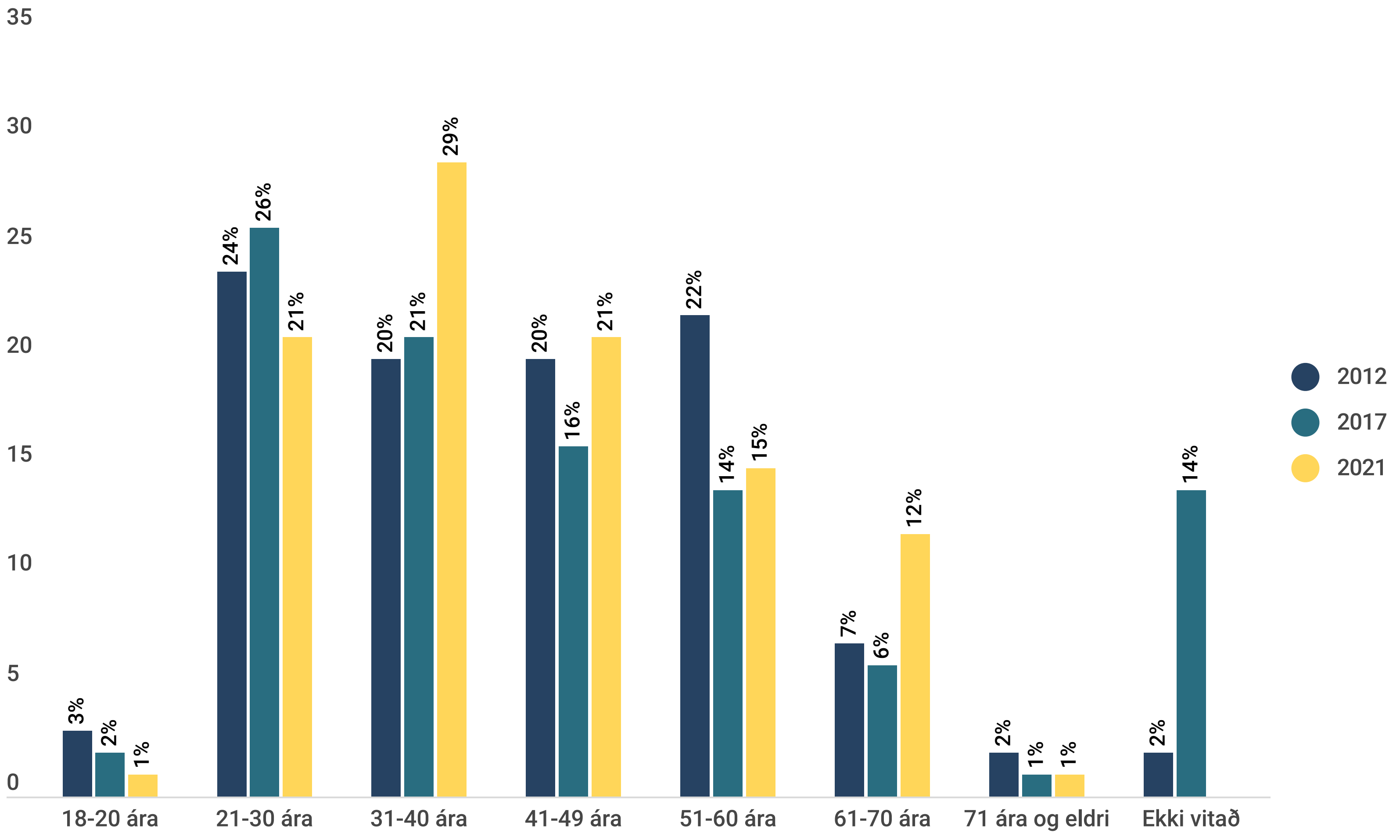

- Árið 2009 voru önnur aldursflokka bil og því ekki notað til samanburðar.
- Flestir heimilislausra eru á bilinu 21-49 ára öll úttektarárin.
- Aukningin er mest í aldurshópnum 31-40 ára milli áranna 2017 og 2021 8,4%.
- Mesta fækkunin er í 21-30 ára 5,2%.

Heimilislausir með þjónustu VoR teymis | Eftir ETHOS-flokkum

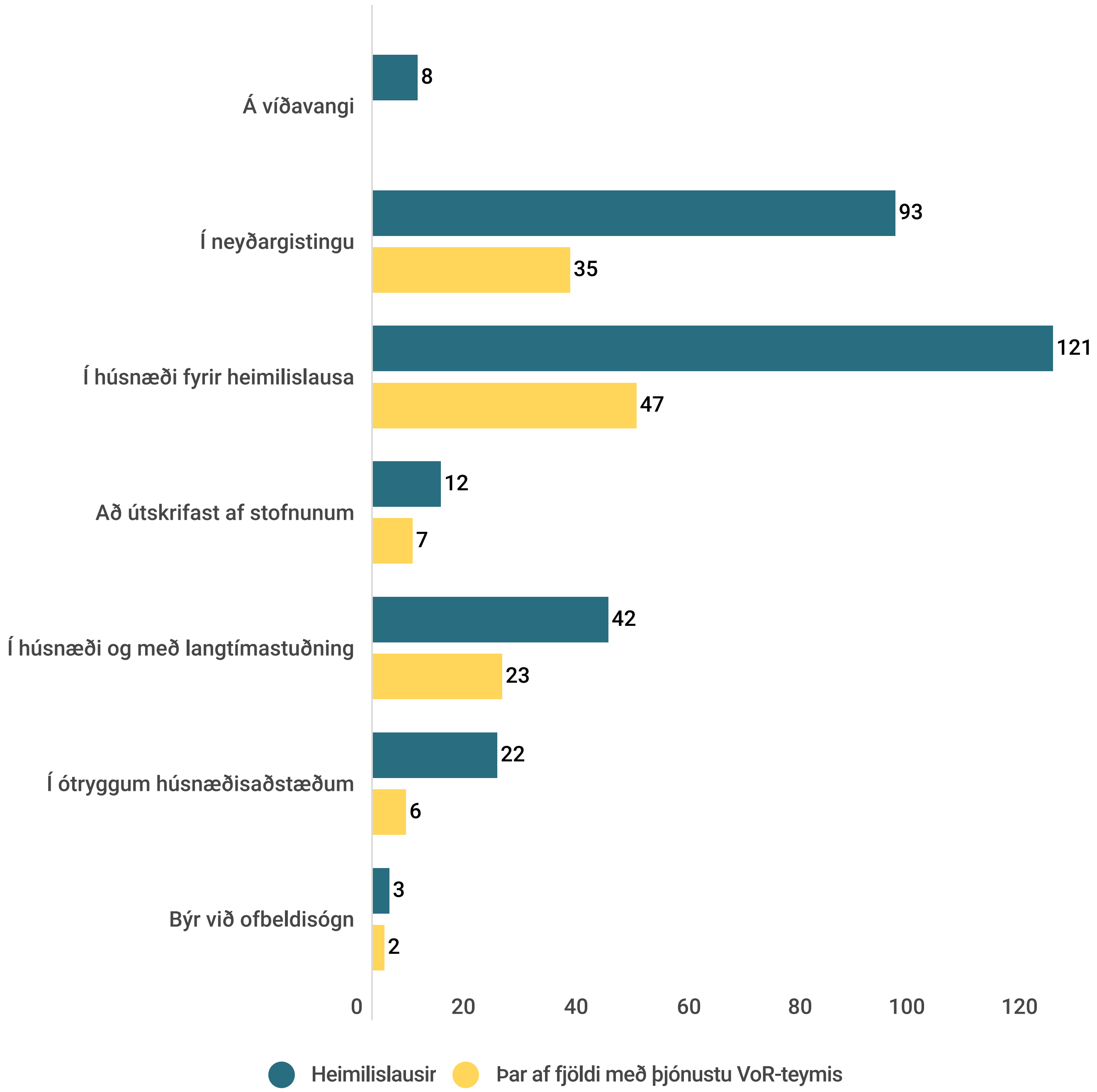

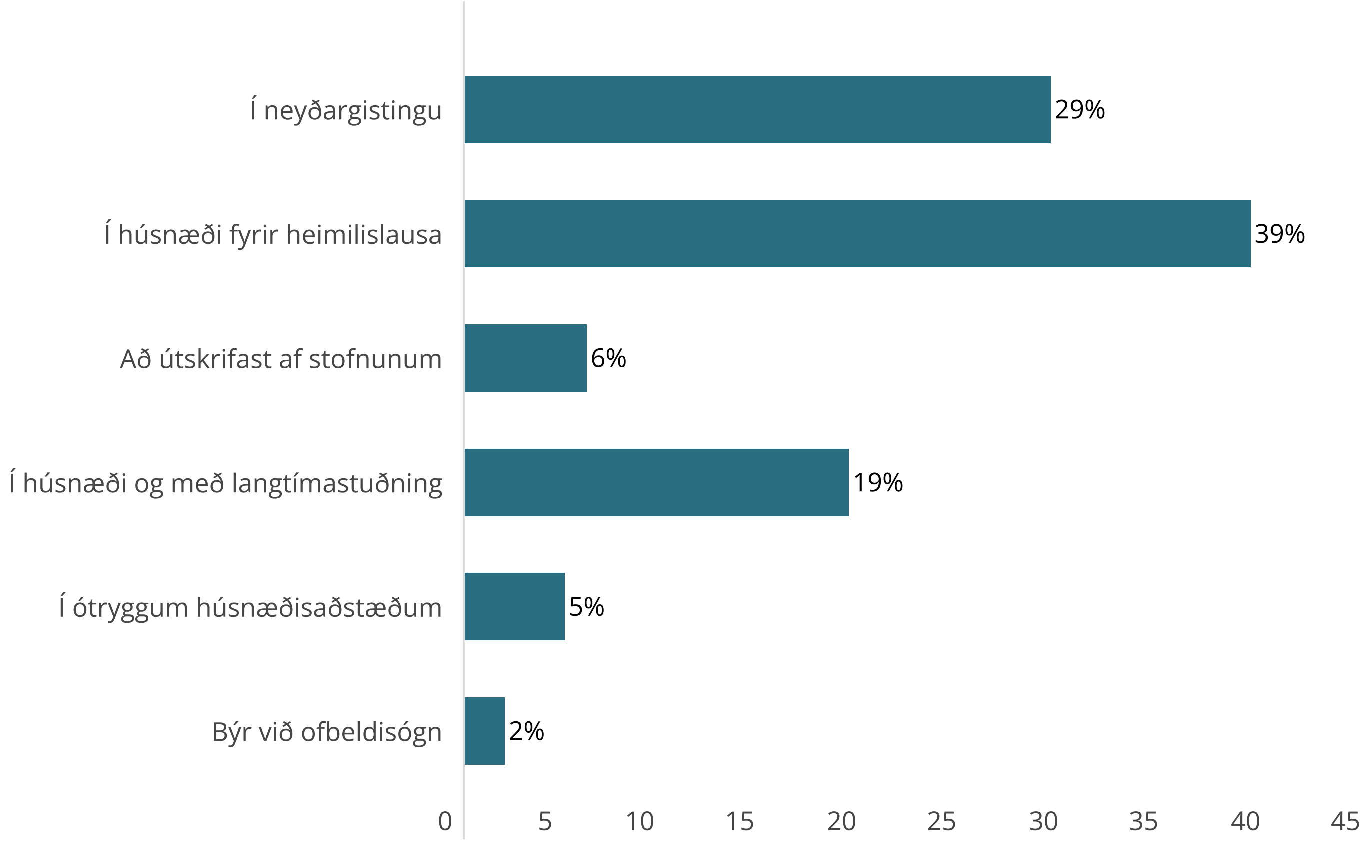

- 120 einstaklingar með þjónustu VoR teymis
- 58% er í húsnæði
- 29% í neyðargistingu

Heimilislausir með þjónustu VoR teymis | Eftir kyni

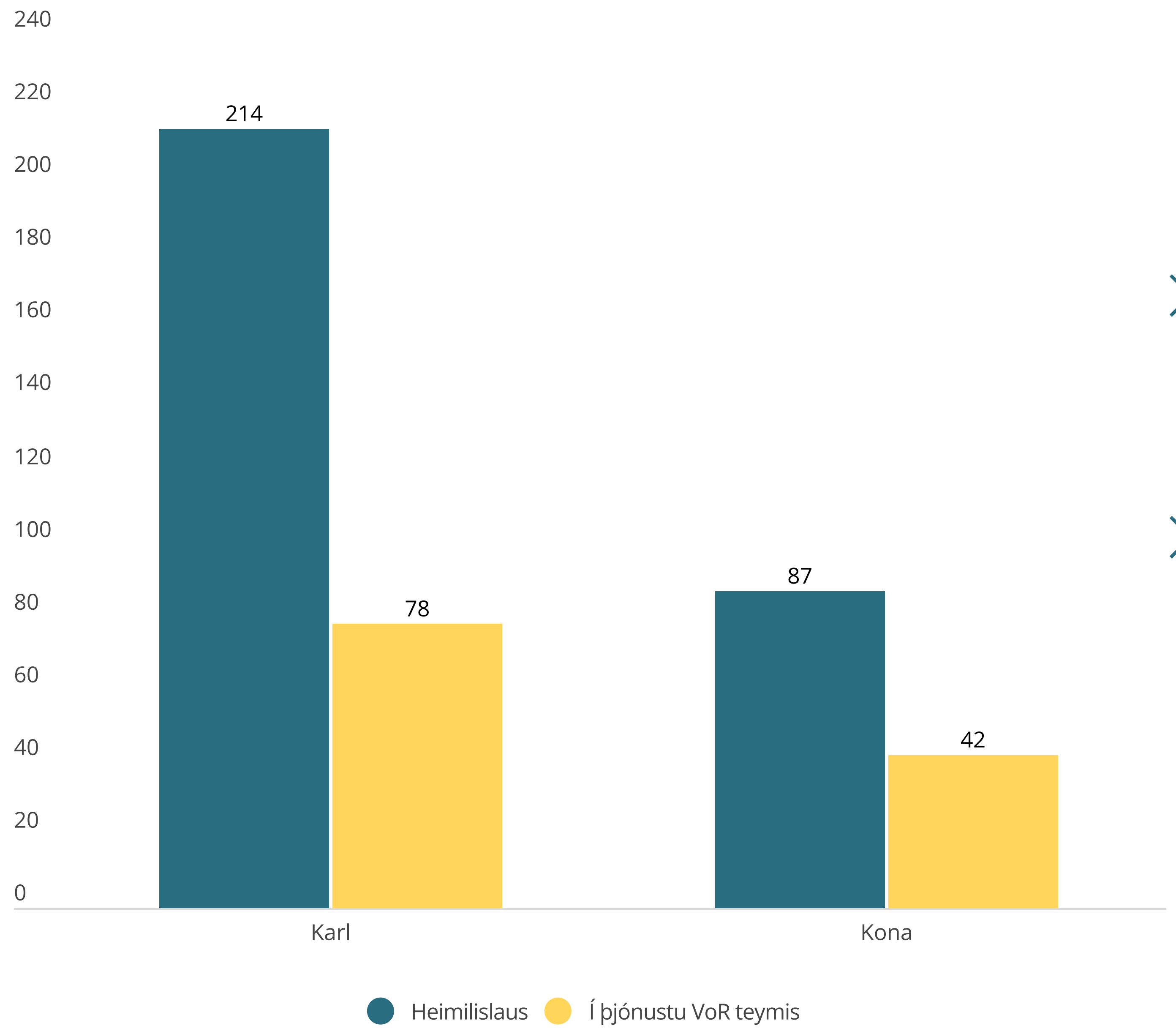

- Hópurinn sem er með þjónustu VoR teymis eru 65% karlar og 35% konur.
- 48% heimilislausra kvenna eru með þjónustu VoR teymis.
- 36% heimilislausra karla eru með þjónustu VoR teymis.

Heimilislausir með þjónustu VoR teymis | Eftir ETHOS-flokkum og kyni

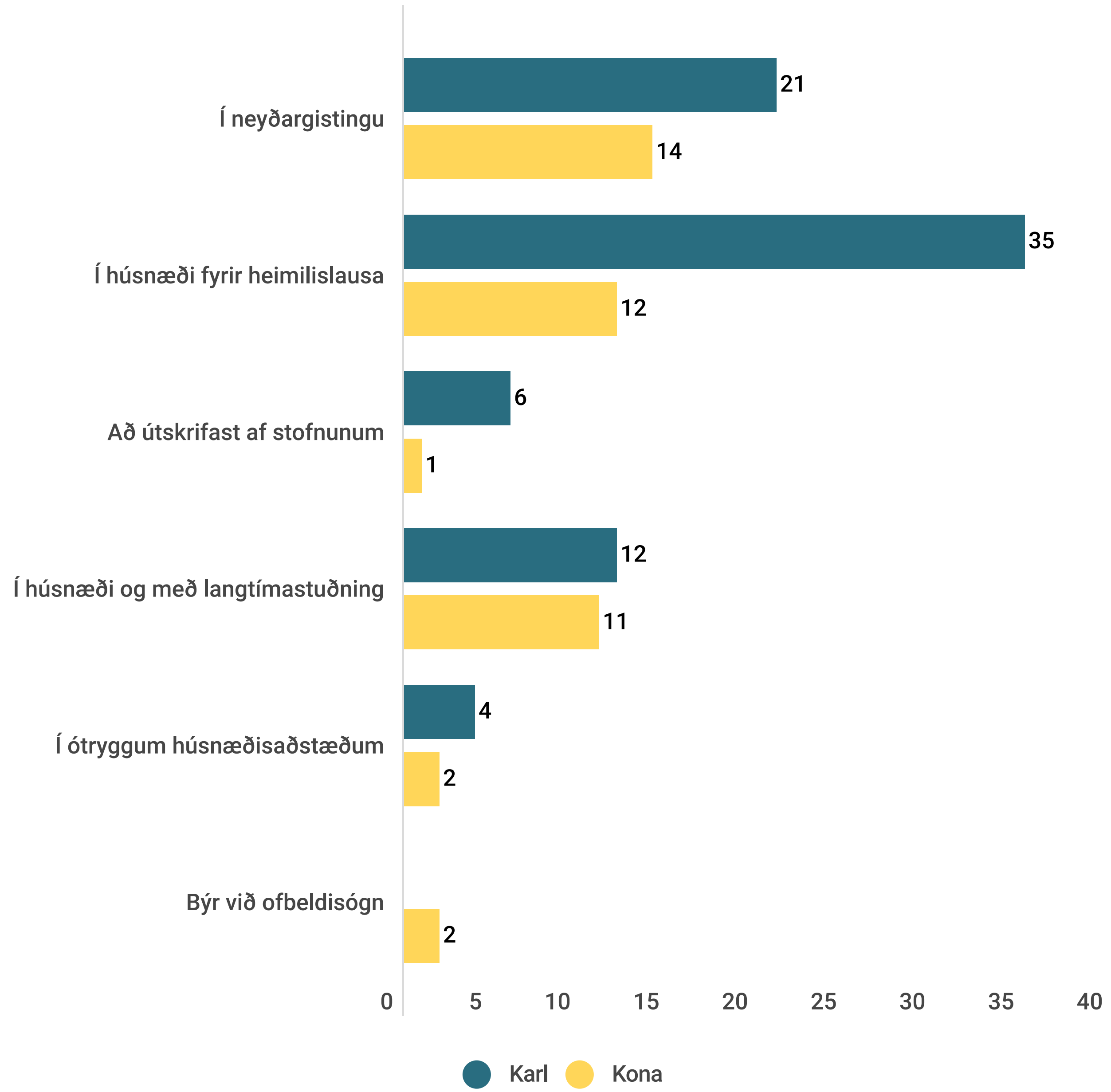

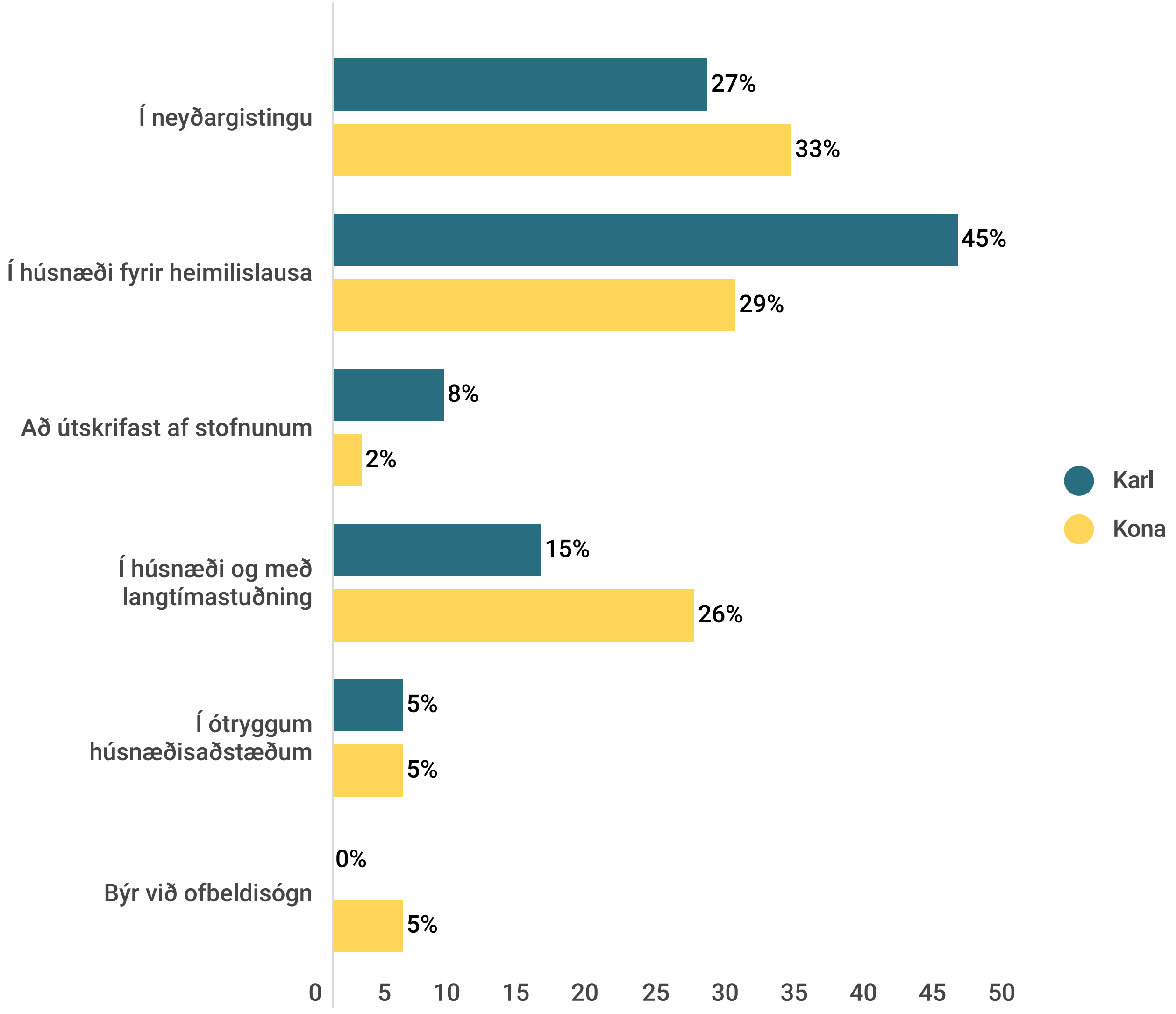

- 55% kvenna og 60% karla með þjónustu VoR teymis eru í húsnæði.
- 33% kvenna og 27% karla með þjónustu VoR teymis eru í neyðargistingu.

Heimilislausir með þjónustu VoR teymis | Eftir ríkisfangi

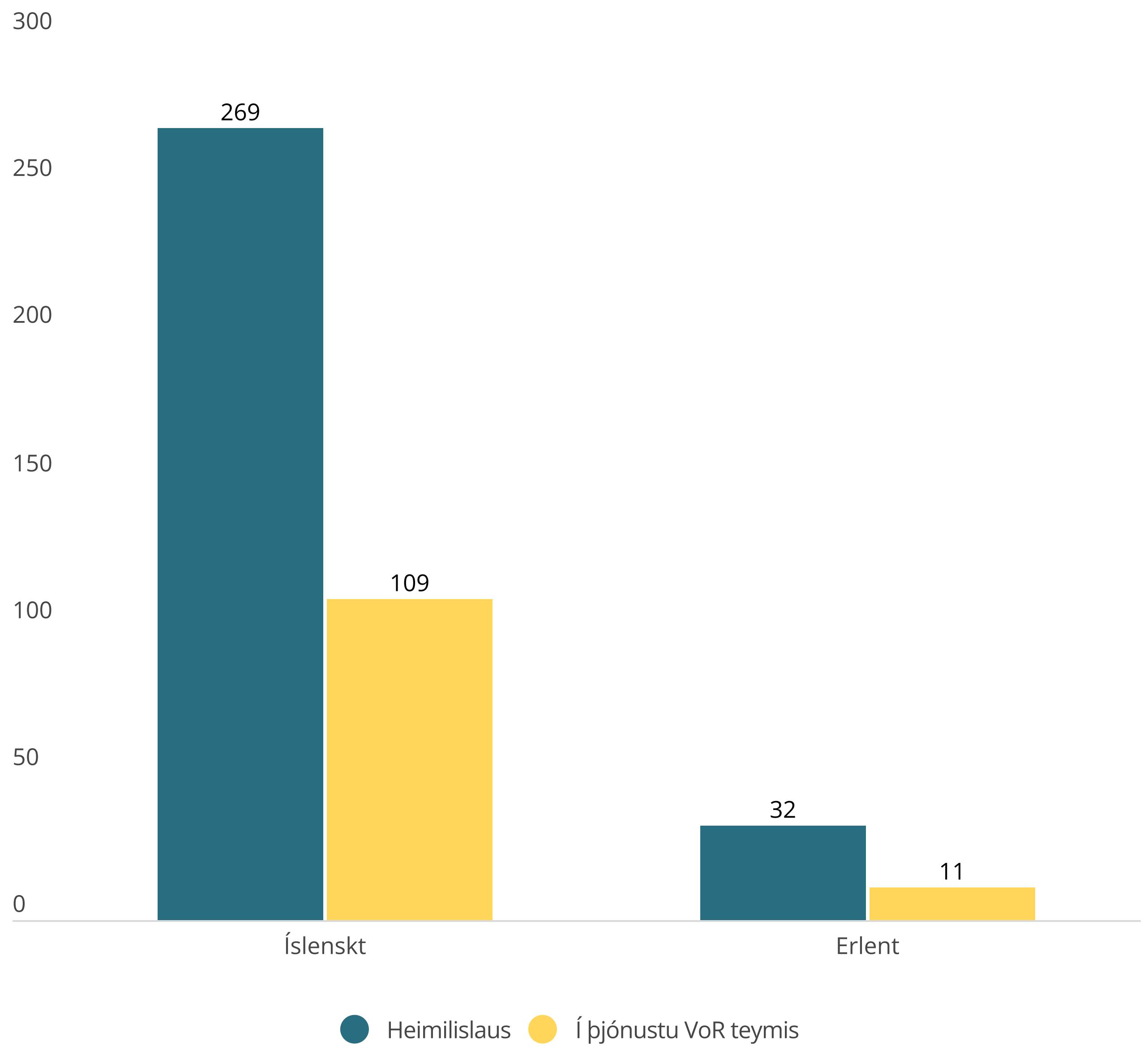

- Hópurinn sem er með þjónustu VoR teymis eru 91% með íslenskt ríkisfangs og 9% með erlent ríkisfang.
- 41% heimilislausra með íslenskt ríkisfang eru með þjónustu VoR teymis.
- 34% heimilislausra með erlent ríkisfang eru með þjónustu VoR teymis.

Heimilislausir með þjónustu VoR teymis | Eftir ríkisfangi

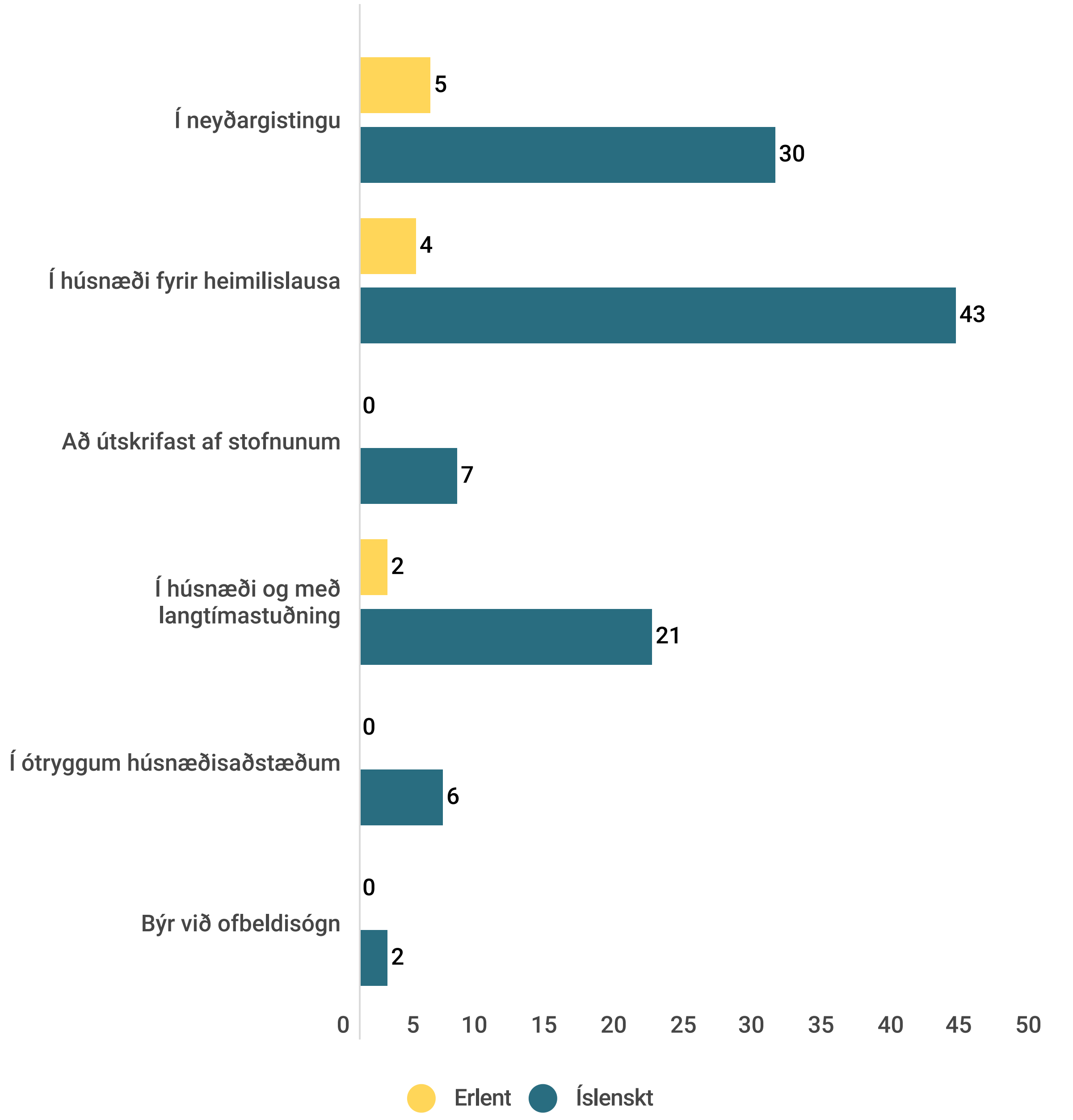

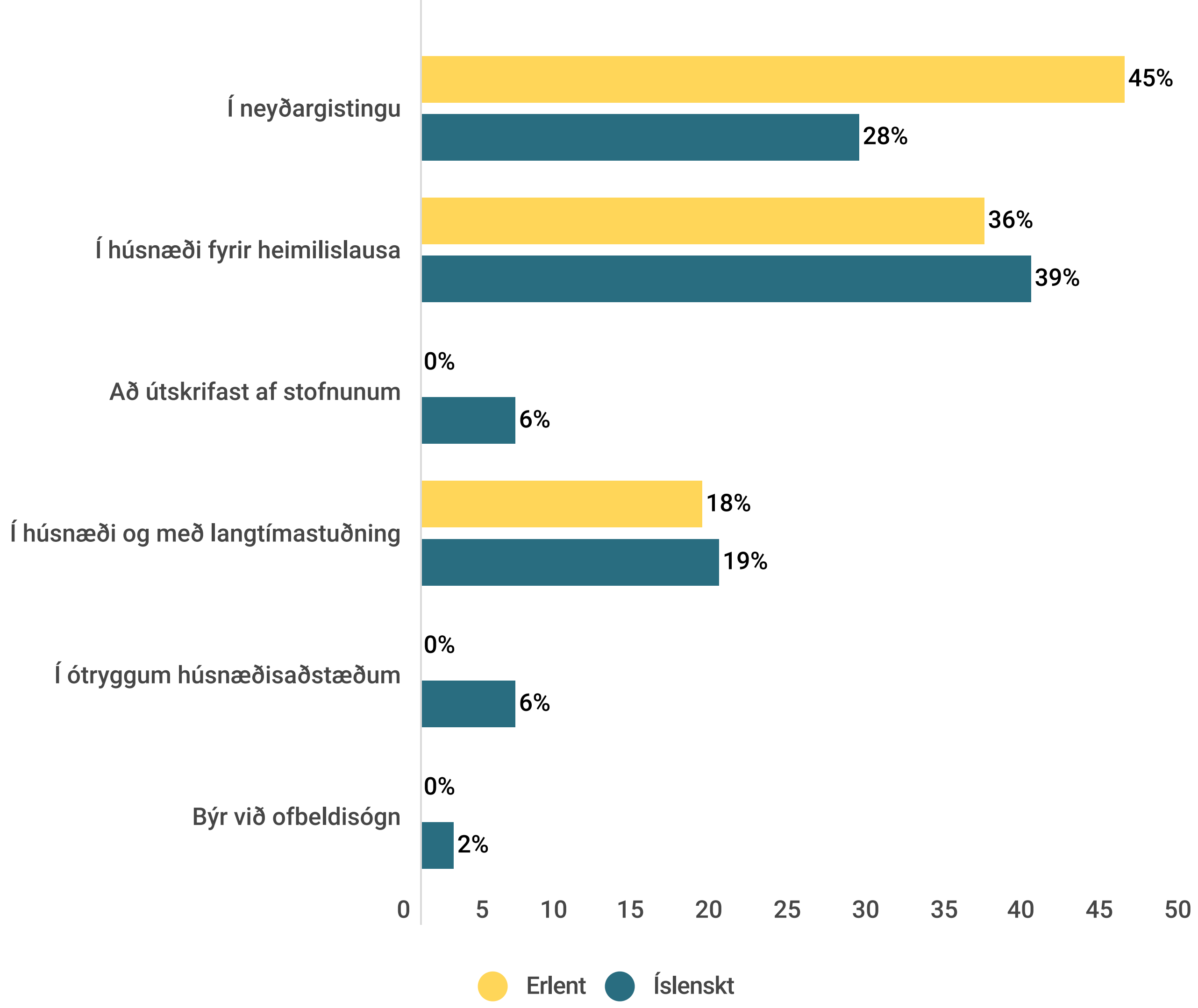

- 54% þeirra með erlent ríkisfang og 58% þeirra með íslenskt ríkisfang eru í húsnæði.
- 45% þeirra með erlent ríkisfang og 28% þeirra með íslenskt ríkisfang eru í neyðargistingu.

Heimilislausir með þjónustu VoR teymis | Eftir aldri

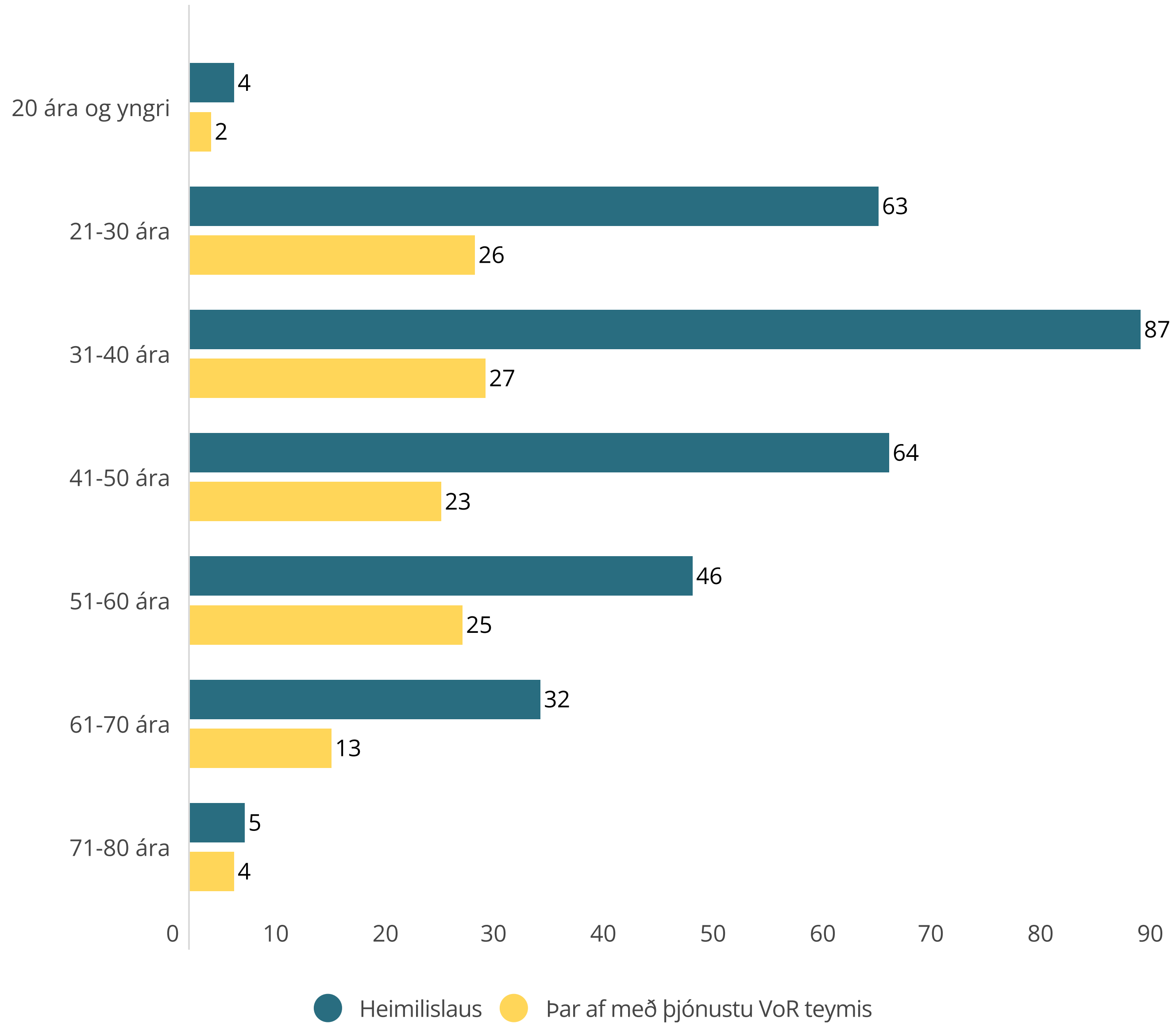

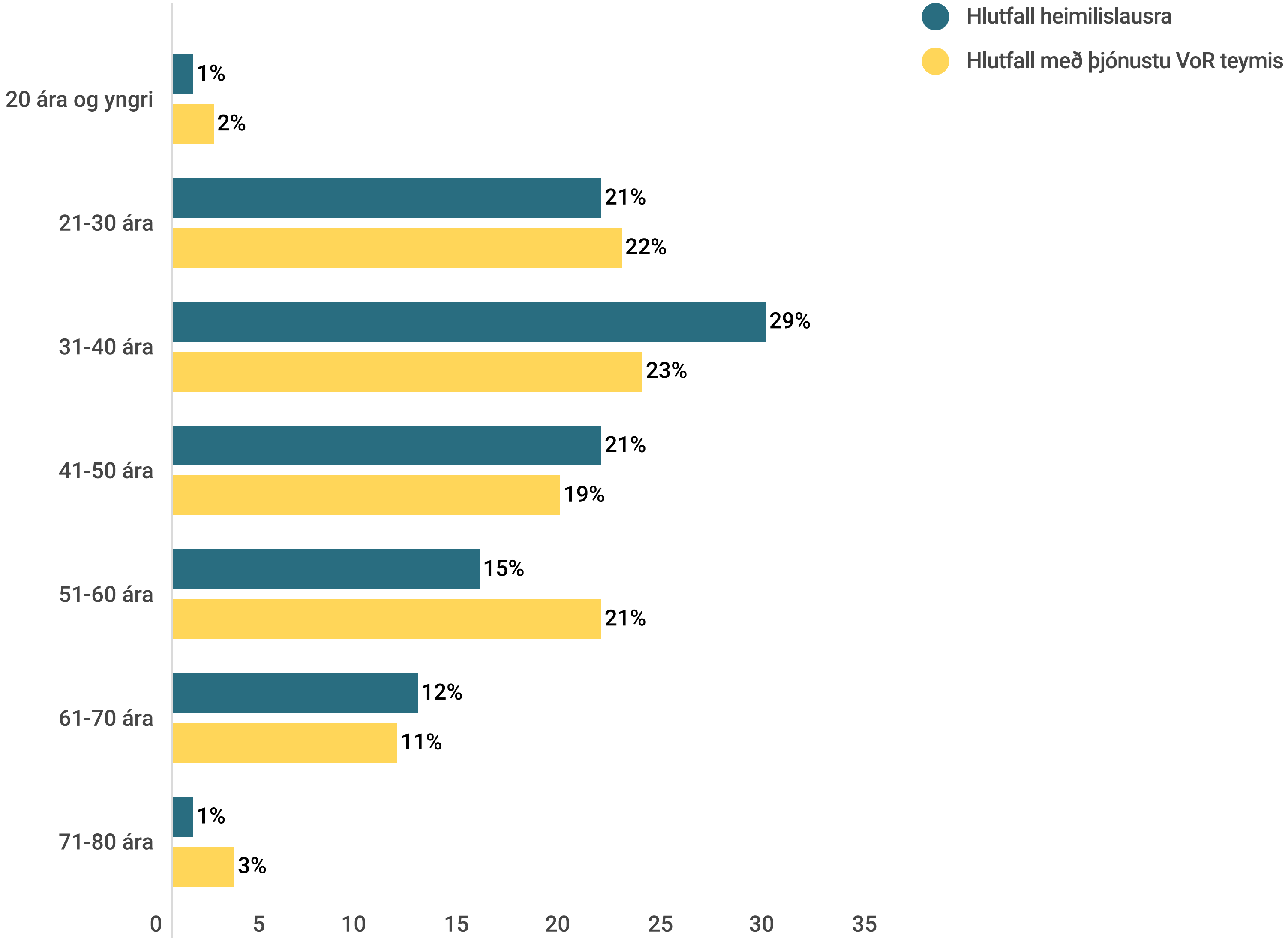

- Hlutfallsleg dreifing með þjónustu VoR teymis eftir aldri er nokkuð áþekk hlutfalli í aldursflokkum heimilislausra almennt.
- Fleiri í hópnum 51-60 ára með þjónustu og færri í hópnum 31-40 ára.

Reykjavík